

Forfatter: Lyschander, C. C.

Titel: C. C. Lyschander's digtning 1579-1623

Citation: Lyschander, C. C.: "C. C. Lyschander's digtning 1579-1623", i Lyschander, C. C.: *C. C. Lyschander's digtning 1579-1623*, 1989, s. 13. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-lyschander-shoot-idm139705700876576/facsimile.pdf> (tilgået 06. maj 2024)

Anvendt udgave: C. C. Lyschander's digtning 1579-1623

BRYLLUPSDIGT

Bryllupsdigt

til ære for den højt berømmede og ved sin slægts gamle adel
og sin enestående klogskab højest fortrinlige hr.
Hans Krafse, herre til Egholm, som indgår ægteskab med den
højfornemme og ærbare jomfru Kirsten Holck, datter af
den meget fremragende hr. Hans Holck, herre til Barriuskov.
Skrevet af Claus Christoffersen Lyschander.

Bryllupsdigt

Rygter iler gennem det danske folks forskellige byer, at mænd fra
Køge holder hellig fest, og at adskillige skarer fra de nordiske lande
sammles dér, for at holde højtidslage. Og der er ingen tvivl om
årsagen, for de følger dig, ædle Hans, huset Krafses ædle ætling:
denne dag forberedes det hellige bryllup for dig, og en ærbar jom-
fru træder ind i dit kammer. En skare af fornemme træder til,
sammen med riddere fra det svenske rige, og blomsten af den
nordiske adel er tilstede. Man går under hellig musik ind i den
gamle kirke, og de fromme løfter afgives øjeblikkeligt for Gud.
Menigheden jubler: lad dem uophørligt leve lykkeligt, brudgom-
men og bruden som stråler i enestående skønhed. Mens det fejres
i byen under megen larm og kommers og det veltalende rygte
støgende går gennem alle gader, holder heller ikke jeg mig tilbage
fra af egen drift at være sammen med de lykønskende og at være en
lille del af den skare, som har et samme ønske: at dagen i dag må
forløbe under lykkelige varsler, og at denne dag må vise sig lykke-
lig. Men selv om, O min helt, jeg ikke kender dig, du navnkundige,
særlig godt, og du (som jeg tror) måske ikke kender mine navne, vil
jeg alligevel gøre det, og jeg vil ikke nægte, at jeg skylder at gøre
det; Fromheden gør krav på denne deltagelse. Dit ædle ry i disse
lande bevægede mig, samt din slægts dyd og adel. Det var nemlig

Scilicet istud erat, quod me sine fine cœgit,
 Addere conceptis carmina pauca meis:
 At te Dii princeps, si quid mortalia curant,
 Sic reor, æterna, prosperitate beant. 35
 Vidisti facile quæ te via sola secundet,
 Vitilis et vitæ, quæ sit habenda tuæ.
 Est mihi (dixisti) constans et amabilis vxor
 Foedere legitimi consocianda thori.
 Hæc me dulcisono circumdet amore maritum, 55
 Surgat in amplexus molliter illa meos.
 Hæc mea promoveat bona, seruet, adaugeat vitro,
 Et regina domus est statuenda meæ.
 O sapiens animus, quàm non superabilis unquam
 A superis hoc est, quod meditatur opus. 40
 Non lascivius amor: non hanc caro pallida legem
 Tradidit: hanc statuit, qui regit astra Deus.
 Ille etenim tunc, cum gentis primordia nostræ
 Condidit ac hominum finxit in orbe genus
 Omnia prospiciens, quibus hic opus, illud haberet 45
 Consortem thalami, vidit abesse viro:
 Non est conveniens homini: sed inutile dixit
 Vt solitari more quiescat humi.
 En age, lenimen, iuveni faciemus Adamo, [A 5]
 Subsidium rebus, quod queat esse suis. 50
 Nec mora cœlestis gelidos sopor occupat artus.
 Inque virum domini, dextra repente subit.
 Prodiit ex costa, mulier speciosa virili.
 Quæque homini primo, defuit, illa fuit.
 Iamque erat à somno pater expectatus inertis: 55
 Cum Deus hac socia, concomitatus adest,
 Agnovit vir adesse suam, bona corporis inquit
 Atque meæ quondam pars ea carnis erat.
 Tuit in amplexum vir coniugis: illa maritum
 Suscipit, id gratum foedus utrisque fuit. 60
 Addidit et Dominus, gentis promissa futuræ,
 Imperiumque orbis spontè ferebat ijs.
 Ista luce thoro sociatur uterque iugali
 Principium thalamus, sic socialis habet.
 Ille sed ordo fuit, tibi vir celeberrime, cordi, 65
 Cum subit in foedus, virgo pudica tuum.

det, som uden ophør fik mig til at føje nogle småvers til min beslutning. Men dig, O fyrste – det er min tro – velsigner guderne, om de ellers kerer sig om det dødelige, mod evig fremgang. Du har uden vanskelighed indset, hvilken vej der alene er til gavn og lykke, og hvilken der må anses for nyttig for dit liv. »Jeg må (har du sagt) i det lovlige ægteskabs pagt få mig en trofast og elskelig hustru ved min side. En som kan omgive mig, hendes ægtemand, med en sødtklingende kærlighed; hun skal lægge sig ømt i mine arme. En som af sig selv vil fremme, bevare og forøge mine godser; hun skal gøres til dronning for mit hus«. O vise sjæl, altid uovervindelig, det værk du har i tankerne, kommer fra guderne. Det er ikke løssluppen kærlighed: det er ikke det gustne kød, der har overleveret denne lov; Gud, der styrer stjernerne, har bestemt den. For dengang Han skabte vor æts begyndelse og dannede menneskenes slægt i verden, og i alle henseender sørgede for, at den skulde have, hvad der var fornødent hér, så han, at manden manglede en ægtefælle. »Det er ikke passende for mennesket«, sagde han, »men unyttigt, at det hviler ensomt på jorden. Vi vil derfor skabe en støtte for den unge Adam, som kan være en hjælp i hans sager«. Og uden tøven overmander en himmelsk søvn de kolige lemmer, og Herrens højrehånd griber i manden; af mandens ribben fremtræder en skøn kvinde, og hun var, hvad der fattedes det første menneske. Og snart var stamfaderen vægnet af den uvirksomme søvn; da Gud er der, ledsaget af denne fælle, forstod manden, at hun var hans. »Hun var«, sagde han, »engang en god del af mit legeme og af mit kød«. Manden gav sig hen i hustruens favn; hun tager imod ægtemanden, det var en kær pagt for dem begge. Herren føjede også løfter til om en kommende slægt for dem begge, og gav dem selv herredømmet over verden. Den dag forenes de to i ægtesengen, således har det fælles brudekammer sin oprindelse. Men denne indstiftelse lå dig på hjerte, du højt berømmede mand, da den ærbare jomfru indgik i pagten med dig. Hvis du tænker på den

Si decus, et primæ perpendis originis omen
 Ipse Deus Thalami, proximus author erat.
 Iamque vbi tædarum sanctissima tecta subintrat
 Ordinis immemorem te vetat esse sui. 70
 Participemque facit, quot habet status iste bonorum
 Quot gerat et fructus, conferat ille tibi
 Non Deus instituit deserti frigida lecti,
 Tædia, Romane sunt ea gentis opus.
 Nec cupis illa sequi, fœlix, sine crimine fœlix, [A 3v]
 Cuius, cum Domino, tam bene quadrat amor. [76]
 Iamque vbi difficiles vitare libidinis æstus
 Expertis, et pura mente vocare Deum,
 Hac molles fugiunt veneris ratione procellæ,
 In tua sic Christus tecta repente subit. 80
 Dumque ita progeniem serie numerare decenti
 Tu cupis, et claram, prole beare domum,
 His locus est, surgat tibi quo numerosa propago
 hæc illa est statio, qua pater esse queas.
 Magna fuit CHRAVSÆ quondam reverentia gentis, 85
 Vixque domus serie nobiliore viget.
 Iamque ea progenies multo venerabilis æquo,
 Floruit æternæ religionis amans.
 Clara armis, opibusque potens, celeberrima magnis
 Ingenijs, quorum maxima fama manet. 90
 CASPARUS laudem BASNESSIVS extulit heros
 Multaque pro patriæ, commoditate tulit:
 Clarus et HEILLERUS qui te generavit, habetur
 Isque suæ genti, tot benefacta dedit.
 Multa quidem superest, nec me generosa latebat 95
 Turba, sed est scriptis amplior illa meis.
 Iam te tanta domus, te tam speciosa reliquit
 Tutorem generis, præsidiumque sui.
 Prodit ab HOLCHORUM, tibi sponsa propagine gentis
 Nobilis et cultu splendidiore nitens. 100
 Hanc cole vir præstans, dilecti more mariti, [A 4]
 Illaque ceu dominum te reverenter, amet.
 Sic tunc conveniunt animi, crescitque voluptas
 Et nova principium, sic Paradisus habet.
 Fulgeat in thalamo, fœlix reuerentia Christi, 105
 Fulgeat et pietas, et socialis amor.

første oprindelses anstændighed og dens budskab, så var Gud den første ophavsmand til ægteskabet, og nu, hvor du indtræder i ægteskabets højhelige rum, forbyder Han dig at være uden tanke på Hans indstiftelse. Og Han gør dig delagtig i alle de goder, den stand rummer; måtte han yde dig også alle de frugter den bærer. Gud indstiftede ikke den forladte sengs gulde kedsomhed, det er romerfolkets værk. Og det ønsker du ikke at følge, O lykkelige, du brødefri lykkelige, hvis kærlighed så smukt stemmer overens med Herren. Og når du nu stræber efter at uddgå lidenskabens svære brusen og at påkalde Gud med rent sind, så flygter elskovens milde storme på denne måde, således træder Kristus pludselig ind i dit hus. Og mens du på den måde ønsker at lælle en sømmelig række af børn og lykksaliggøre dit berømte hus med afkom, så er stedet hér, hvor den talrige slægt skal rejse sig for dig, hér er den plads, hvor du kan være fader. Stor var engang ærefrygten for slægten Krause, og næppe noget hus hævede sig ved en ædlere anerække. Og allerede da blomstrede denne slægt, af en agtværdig ælde, i sin kærlighed til den evige gudstro; den var berømt for sine bedrifter i krig, mægtig ved sine rigdomme, og meget berømmet for sine store ånder, hvis store ry fortsat lever. Helten Jesper til Basnæs øgede dens ros, og han udstod meget til gode for fædrelandet. Også Eiler, som avlede dig, anses for berømt, og han skænkede sin slægt så mange velgerninger. Derudover er der en stor og ædel skare, og det er ikke skjult for mig – men den er for stor til dette mit skrift. Nu har dette så store, dette så anselige hus efterladt dig som beskytter og værn for sin slægt. Din hustru kommer fra Holckernes slægts æt; hun er ædel og stråler ved sin fornemme dannelse. Pas på hende, herlige mand, som en elsket ægtemand skal gøre det, og hun skal med ærefrygt elske dig som sin herre. Således bliver sjælene da forenede, og lysten vokser, og et nyt paradys tager sin begyndelse. Lad en lykkelig ærefrygt for Kristus lyse i brudekammeret, lad også fromhed og gensidig kærlighed lyse. Således vil den sande

Sic ibi vera salus, sic et bona cuncta sequentur
 Cœlestis Synodus, quæ deitatis habet.
 Sic videtis opes, et opum fore temporis vsu
 Multiplices fructus, multiplicesque gradus. 110
 Sic tum sponse tibi, florens et amabilis ordo
 Prolis est, generis, gloria magna tui.
 Iamque nouam turbam, cum nos moriamur, habebis
 Quæ patriæ referat commoda multa suæ.
 At Deus omnipotens, et qui regit æthera Christus, 115
 Cœlestem vobis protinus addat opem.
 Spiritus et domini, terram, mare, sydera complens
 Instinctu moueat pectora vestra suo.
 In pietate velut, spacium iuuenile recessit
 Atque salutari fluxit amore Dei. 120
 Sic thorus intâpiens per plurima tempora durans
 Humanæ speculum, prosperitatis erit.
 Viuite fœlices ambo iuuenilibus annis,
 Experiuncio thori, quæ bona fœdus habet.
 O quàm dulcis is est status, ô ter amabile pignus 125
 Nullum hoc in toto, clarius orbe manet.
 Viuite fœlices, sine labe virilibus annis, [A 47]
 Viue vir excellens, et generose diu.
 Non infrugiferum, venit hoc nec inutile fœdus,
 Hæc domus, hæc omnis fons et origo boni. 130
 Viuite fœlices, faustique senilibus annis
 Viue puellarum, gloria, viue decus
 Seruet vos Christus, torum qui temperat orbem
 Et fœlix Thalamo, sit precor iste dies.
 Viuite fœlices, vt cum subit vltimus æui 135
 Terminus, in regno pars sit habenda Dei.

frelse følge der, således vil også alle de goder følge, som guddommens himmelske forsamling rummer. Således kan I komme til at se rigdomme, og se, at rigdommes frugter ved tidens brug bliver mangfoldige, og deres grader mangfoldige. Således vil du, brudgom, da få en blomstrende og elskelig række af børn, en stor ære for din slægt. Og snart vil du, når vi selv dør, have en ny skare, som kan bringe sit fædreland mange goder. Men måtte den almægtige Gud og Kristus, som styrer himlen, straks give jer sin himmelske hjælp! Og måtte Herrens ånd, der opfylder jord, hav, stjerner fylde og bevæge jeres hjerter! Ligesom ungdomstiden er svundet bort i fromhed og er forløbet i Guds frelsende kærlighed, således vil den nye ægtepagt, som varer igennem lange tider, være et spejl på menneskelig lykke og fremgang. Lev begge lykkelige i ungdommens år, og oplev, hvilke glæder ægtepagten rummer. O hvor sød er den stand, O trefoldig elskelige pant, intet mere herligt findes i hele verden. Lev lykkelige, uden synd i manddommens år, lev længe, du strålende og ædle mand. Denne pagt kommer ikke som noget ufrugtbar eller unyttigt, den er selve hjemmet, den er alt det godes kilde og udspring. Lev lykkelige og velsignede i jeres gamle år, leve du, pigers ære og pryd. Måtte Kristus, som styrer hele verden, bevare jer, og måtte denne dag være lykkebringende, beder jeg, for ægteskabet. Lev lykkelige, således at I, når livets yderste grænse er nær, da får del i Guds rige.

Rammens orig. bredde 136 mm.

CARMEN ELEGIACUM

Carmen Elegiacum (A.1)
continens seriem antiquæ ac generosæ familiæ Krabborum,
et encomia præcipuorum Heroum illius
gentis, qui nostris temporibus floruerunt.

Dedicatum
magnifico ac generoso heroi, natalium
splendore, doctrina, prudentia
et viua virtutis imagine præclarissimo,
Dno: Nicolao Krabbe, Dno: de Vegeholm,
artium liberalium fautori, Mæcenati ac patrono suo
summa obseruantia colendo
per
Clavdivm Christophorvm Bram.

*

DIGT I ELEGISK VERSEMÅL

Digt i elegisk versemål
indeholdende en gennemgang af Krabbernes
gamle og ædle familie, og lovprisninger af de særligt
fremstående helte af denne slægt,
som har virket i vore tider.
Tilgnet den storsindede og ædle helt, den ved sin fødsels glans,
ved sin lærdom, klogskab og sit levende billede på dyden glimrende
Herr Niels Krabbe, herre til Vegeholm,
de frie kunsters velynder, forfatterens mæcen og beskytter,
værdig til den største ærbødighed,
ved Claus Christoffer fra Vram.